Teória a prax rozhlasovej a televíznej dramaturgie 1

Sylabus predmetu, akademický rok 2026/2027
Vyučujúci: prof. PhDr. Juraj Rusnák, CSc., Mgr. Jozef Mergeš, PhD.
Rozsah výučby: 1/2

Okruhy prednášok a seminárov:

1. Rozhlasová a TV dramaturgia: teoretické východiská. Elektronické médiá, rozhlas, televízia, multimédiá, internet – možnosti interpretácie. Dramaturgia a dramaturg v elektronických médiách.
2. Realita a fikcia v prostredí elektronických médií. Východiská, mediálna a virtuálna realita – možnosti interpretácie a dramaturgické možnosti realizácie.
3. Reality TV a programové formáty zobrazujúce realitu. Dve línie vývoja reality TV. Analytická dokumentaristika, autorský dokument a dramaturgia. Realita ako atrakcia, dramaturgia tabloidných programov.
4. Dramaturgia reality show: vývoj, súčasný stav. Reality show ako hybridný útvar produkcie. Serialita, narábanie s postavou. Emocionalita, interaktivita reality show. Programming reality show.
5. Dokudráma a jej dramaturgické špecifiká. Možnosti interpretácie, semiotika dokudrámy. Dramatizovaný dokument a dokudráma. Vývojové trendy vo svete a na Slkovensku.
6. Dokumentaristika v prostredí elektronických médií. Dokument vo filme, v televízii, v rozhlase: cinema verité a štylizovaný dokument.
7. Dramaturgia televíznej a rozhlasovej dokumentaristiky na Slovensku: vývojové peripetie. Rozhlasový fičer.
8. Šport ako fenomén rozhlasovej a televíznej dramaturgie. Šport ako sociálny konštrukt, ako hodnota kultúry, ako spoločenská prax. Vývojové peripetie dramaturgie športu vo svete a na Slovensku.
9. Dramaturgia súčasných športových prenosov. Reportáž, možnosti hybridizácie. Mediálne udalosti, emocionalita v dramaturgii športu. Stereotypizácia dramaturgie športu.
10. Medzinárodná spolupráca pri rozhlasovej a televíznej dramaturgii. EBU, rozhlasové a TV festivaly. Formy spolupráce: Eurovízia, Eutelsat. Festivaly a prehliadky rozhlasovej a televíznej tvorby: Monte Carlo, Zlatá Praha, Cena Dunaja.

Odporúčaná literatúra:

COOK, M., 2007. *Write To TV*. London – New York: Focal Press.
FISKE, J. a J. HARTLEY, 1978. *Reading Television*. London: Methuen.
HOLLAND, P., 2000. *Televison Handbook Media Practice*. New York: Routledge.
CHANTLER, P. a P. STEWART, 2003. *Basic Radio Journalism*. Oxford: Focal Press.
LIPKIN, S. N., 2002. *Real, Emotional, Logic: Film and Television Docudrama as Persuasive Practice*. Illinois: Southern Illionis University Press.
MARŠÍK, J., 1995. *Úvod do teorie rozhlasového programu*. Praha: Karolinum, vydavatelství University Karlovy.
MERGEŠ, J., 2021. Infikovaný obraz-šport (k dočasnej vizuálnej transformácii športového spravodajstva. In: J. MERGEŠ a L. REGRUTOVÁ, eds. *Médiá a text 7* (I. časť) [online]. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, s. 120-128. Dostupné z: https://www.pulib.sk/web/pdf/web/viewer.html?file=/web/kniznica/elpub/dokument/Merges2/subor/9788055527666.pdf
MERGEŠ, J., 2018. *Mediálny šport ako súčasť televízneho vysielania: vývoj a stav* [online]. Dostupné z:

https://www.pulib.sk/web/pdf/web/viewer.html?file=/web/kniznica/elpub/dokument/Bocak5/subor/9788055522524.pdf
MERGEŠ, J., 2011. Poznámky k bulvarizácii športového spravodajstva. In: *Jazyk a kultúra* [online]. Roč. 2, č. 5. Dostupné z: https://www.ff.unipo.sk/jak/5_2011/merges.pdf
MERGEŠ, J., 2015. Poznámky k dramaturgii priamych televíznych športových prenosov z cyklistiky. In: *Jazyk a kultúra* [online]. Roč. 6, č. 23-24. Dostupné z: https://www.ff.unipo.sk/jak/23-24_2015/Jozef_Merge%C5%A1_%C5%A1t%C3%BAdia.pdf
MERGEŠ, J., KOVALIK SLANČOVÁ, T. a J. RUSNÁK, 2024. *Od športu k médiám: mediálny šport v súčasnej kultúre*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove.
MIKULÁŠ, P., 2011. *Reality TV*. Bratislava: Iris.
MUSIL, J., 2003. *Elektronická média v informační společnosti*. Praha: Votobia.
RUSNÁK, J., 2010. *Textúry elektronických médií. Vývoj a súčasný stav. Prešov: FF PU v Prešove.*
RUSNÁK, J., 2019. *Nové trendy v programovaní elektronických médií*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.
Zborníky *Médiá a text 1 – 9*. Dostupné z: https://www.ff.unipo.sk/media-a-text/zborniky.html

Podmienky udelenia kreditov:
Predmet je ukončený priebežným hodnotením. Výsledné hodnotenie je vypočítané ako priemer hodnotení za **nižšie uvedenú seminárnu úlohu** a za **vedomostný test**, pričom na úspešné ukončenie predmetu nesmie byť ani jedno zo zadaní hodnotené klasifikačným stupňom FX. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí študentka alebo študent získať najmenej 90 % bodov, na získanie hodnotenia B 80 % bodov, na hodnotenie C najmenej 70 % bodov, na hodnotenie D 60 % bodov, na hodnotenie E najmenej 50 % bodov. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bodov, bude hodnotený stupňom FX.

Seminárna úloha:
Študent v priebehu výučby na seminári prezentuje vopred stanovenú tému (dramaturgický rozbor aktuálne vysielanej pôvodnej alebo licencovanej televíznej relácie, televízneho cyklu, konkrétneho autorského dokumentárneho filmu a pod.). Témy budú rozdelené na druhom, prípadne treťom seminári. Rozsah prezentácie: 25 min. vrátane výkladu a diskusie, audiovizuálne ukážky televízneho alebo rozhlasového vysielania sú nepovinné, obrazová príloha sa však v rámci prezentácie vyžaduje. Dokument prezentácie sa po zapracovaní pripomienok odovzdáva v elektronickej podobe na mailovú adresu jozef.merges@unipo.sk najneskôr v poslednom týždni výučby.

Vedomostný test:
Test sa spravidla realizuje v predposlednom týždni výučby. Opravný termín zabezpečia vyučujúci najneskôr v druhej polovici januára. Test overuje vedomosti súvisiace s uvedenými okruhmi, vyžaduje domácu a samostatnú prípravu vo forme čiastočného samoštúdia.